

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 15/94

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna dňa 2. novembra 1994 predbežne prerokoval "Sťažnosť pre neústavnosť v predčasných voľbách v roku 1994 do NR SR, konečného výsledku volieb" podanú Stranou demokratického centra Slovenska, Závodská 4, Žilina a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Strany demokratického centra Slovenska pre neústavnosť v predčasných voľbách v roku 1994 do Národnej rady Slovenskej republiky a proti konečnému výsledku volieb o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávneným subjektom.

O d ô v o d n e n i e

Strana demokratického centra Slovenska podala Ústavnému súdu Slovenskej republiky dňa 5. 10. 1994 volebnú sťažnosť. Tvrdí v nej, že Krajská volebná komisia v Bratislave v rozpore so skutočnosťou usúdila a napokon rozhodla, že počet podpisov, uvedených na petičných hárkoch pripojených ku kandidátnej listine, je nedostatočný. K takémuto záveru ju podľa tvrdenia sťažovateľa viedla povrchná kontrola uvedeného dokladu a metodika, od ktorej neskôr upustila. Rozhodnutie znelo tak, že krajská volebná

komisia odmietla kandidátnu listinu zaregistroval. Napriek sťažnostiam a žiadostiam potvrdila toto rozhodnutie i Slovenská volebná komisia. V ďalšom obsahu sťažnosti sa uvádza, že napriek v podstate rovnakým pochybnostiam sa voči inej politickej strane postupovalo tak, že jej kandidátne listiny zaregistrované boli.

Petit sťažnosti znie tak, aby Ústavný súd Slovenskej republiky "... zrušil konečné rozhodnutie platnosti volieb Slovenskej volebnej komisie s tým, aby SDCS bola zastúpená v parlamente v 5 %, čo by bola získala v predčasných voľbách. Nepripustením do volieb nemohla sa uchádzať o priazeň voličov. Ak Ústavný súd SR neuzná za vhodné 5 SDCS s tým, aby sa do parlamentu dostala, žiadame, aby boli vyhlásené potom voľby za neplatné a boli vypísané nové."

Podľa § 61 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, ústavný súd upovedomil o sťažnosti politickej strany, ktoré vo voľbách získali zastúpenie v Národnej rade Slovenskej republiky a poskytol im lehotu na vyjadrenie.

Z vyjadrení politických strán, ktoré toto svoje právo využili, nevyplnili pre ústavný súd relevantné stanoviská, keďže ani jedno z nich sa nezaoberalo procesnými otázkami zvažovanými pri predbežnom prerokovaní veci, ale zaoberali sa podmienkami meritórneho rozhodnutia ústavného súdu.

Podľa § 29 ods. 4 zákona č. 38/1993 Z. z. spravodajca pripraví vec na predbežné prerokovanie. V príprave konania na predbežné prerokovania návrhu (sťažnosti) spravodajca zisťuje, či sú splnené zákonom ustanovené podmienky konania pred ústavným súdom, najmä, či návrh podala oprávnená osoba (fyzická či právnická), či obsahuje všeobecné náležitosti podľa § 20 zákona, náležitosti podľa osobitných ustanovení v konkrétnom prípade § 60 zákona č. 38/1993 Z. z..

Podľa čl. 46 ods. 2, druhá veta Ústavy Slovenskej republiky nemôže byť z právomoci súdu vyňaté rozhodovanie o otázkach základných práv a slobôd.

Podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy SR, ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do Národnej rady Slovenskej republiky. Podľa čl. 130 ods. 2 Ústavy SR ustanoví zákon, kto má právo podať návrh na začatie konania podľa čl. 129.

Podľa ustanovenia § 59 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. medzi subjekty oprávnené podať návrh v zmysle vyššie uvedeného patria: najmenej 1/5 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky, vláda Slovenskej republiky, súd, generálny prokurátor (§ 18 ods. 1 zákona), politická strana, ktorá sa na voľbách zúčastnila, 10 % oprávnených voličov volebného obvodu alebo kandidát, ktorý získal vo volebnom obvode najmenej 10 % voličov.

Sťažovateľ by spomedzi týchto oprávnených subjektov prichádzal do úvahy v prípade, že by bol považovaný za "politickú stranu, ktorá sa zúčastnila volieb".

Pri posudzovaní možnosti takto kvalifikovať subjekty v rovnakom postavení ako sťažovateľ možno vychádzať zásadne z dvoch stanovísk. Obe sú závislé od vymedzenia pojmu "voľby". Prvé stanovisko predpokladá vymedziť tento pojem v širšom zmysle, podľa ktorého za voľby treba považovať všetko, čo je právne regulované v zákone Slovenskej národnej rady č. 80/1990 Zb. o voľbách do Slovenskej národnej rady, v znení neskorších predpisov. V tomto prípade by bola oprávneným subjektom k podaniu sťažnosti pre nezákonnosť volieb i politická strana, ktorej kandidátna listina zaregistrovaná nebola, keďže sa de facto volieb zúčastnila už tým, že sa - hoci neúspešne - o to pokúsila.

Druhé stanovisko vychádza z neprípustnosti extenzívneho výkladu zvažovaného pojmu a za základ berie doslovný výklad pojmu "zúčastnila volieb". Podľa tohto hľadiska sa nadobúda procesná legitímácia splnením podmienok registrácie kandidátnej listiny v zmysle

§ 17 až 20 zákona č. 80/1990 Zb. v znení neskorších predpisov, čo je zasa podmienkou realizácie pasívneho volebného práva kandidátov, ktorí môžu byť volení. Zúčastniť sa na voľbách v tomto zmysle nie je to isté, ako zaregistrovať stranu či hnutie podľa § 6 zákona č. 424/1991 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd Slovenskej republiky pri posudzovaní tejto otázky, tvoriacej jednu zo základných podmienok konania vzal za podklad pre svoje rozhodnutie druhé stanovisko, ktoré zodpovedá zmyslu zákona č. 80/1990 Zb. o voľbách, ako aj zmyslu ust. § 59 až § 63 zákona č. 38/1993 Z. z. § 1 zákona č. 80/1990 Zb. o voľbách znie: "Voľby do Národnej rady Slovenskej republiky sa konajú na základe všeobecného, rovného a priameho volebného práva tajným hlasovaním podľa zásady pomerného zastúpenia". Proces realizácie tohto základného práva, predovšetkým pokiaľ ide o právo byť volený, znamená byť účastný na tomto akte a s ním spojených procedurálnych postupov. Takto chápaná účasť je vyvrcholením obdobia, v ktorom prebiehala slobodná súťaž politických síl garantovaná čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky. Neoddeliteľnou súčasťou charakteristiky politickej strany "ktorá sa na voľbách zúčastnila" je teda možnosť voliť ju - musí byť daná možnosť občanom odovzdať hlasy v jej prospech.

Ako z § 59 ods. 1 zákona č. 38/1993 Z. z. vyplýva, je medzi oprávnenými subjektami na podanie sťažnosti i 10 oprávnených voličov. Ide nepochybne o voličov, ktorí sa volieb v ustálenom poňatí zúčastniť nemuseli. Tento fakt, ktorý stavia uvedený subjekt do výhodnejšej pozície ako politickú stranu záver Ústavného súdu Slovenskej republiky neovplyvnil, keďže splnenie takejto podmienky sa ani u ostatných oprávnených subjektov vymenovaných v tomto ustanovení nevyžaduje.

Politickú stranu, či hnutie, ktoré nespĺnili podmienky 17 volebného zákona a ktorá tvrdí, že práve táto otázka je sporná a pri jej posudzovaní došlo k nezákonnosti či neústavnosti, môže pri podaní sťažnosti substituovať ktorýkoľvek oprávnený subjekt. Znamená to, že prostredníctvom týchto subjektov sa i politická strana na voľbách nezúčastnená môže domáhať na ústavnom súde vyslovenia niektorého zo záverov,

uvedených v § 63 zákona č. 38/1993 Z. z.. Predpokladá to, aby si oprávnené subjekty tvrdenie o opodstatnenosti volebnej sťažnosti osvojili.

Podmienkou na prijatie volebnej sťažnosti je konštatovanie, že neexistuje žiadna neodstrániteľná prekážka konania. Ústavný súd Slovenskej republiky skonštatoval, že neodstrániteľnou prekážkou v prejednávanej veci je nedostatok procesnej legitímácie sťažovateľa.

Podľa § 25 ods.2 zákona č. 38/1993 Z. z. môže ústavný súd návrhy podané niekým zjavne neoprávneným odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Po zistení vyššie uvedených skutočností rozhodol ústavný súd v súlade s týmto ustanovením.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Košiciach 2. novembra 1994